

120 lat Pałacu Sztuki

2021-11-14

Okazały, secesyjny budynek Pałacu Sztuki przy placu Szczepańskim 4 świętuje właśnie swoje 120. urodziny. Z okazji jubileuszu Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych, które ma w pałacu swoją siedzibę, przygotowało ekspozycję przybliżającą historię budynku „Złote tło fryzu Jacka Malczewskiego”, a także wystawę Tadeusza Bystrzaka „Wzloty i upadki”.

- Ciężko wyobrazić sobie dziś nie tylko architektoniczny, ale też kulturalny krajobraz Krakowa bez tego wyjątkowego gmachu, który od początku swego istnienia był wspólnym dziełem miejskiej elity artystycznej i jej bezpiecznym schronieniem przed zawirowaniami historii. To tutaj, pod patronatem członków Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych i reprezentantów organizacji Rotary International, odbywają się od dekad prezentacje polskiej sztuki współczesnej, wystawy prac ze zbiorów krakowskich Rotarian i ich rodzin, a także głośne w świecie aukcje dzieł sztuki – mówił prezydent Krakowa Jacek Majchrowski, który 4 listopada wziął udział w spotkaniu połączonym otwarciem wystaw i z okazji jubileuszu wręczył przedstawicielom Towarzystwa symboliczną figurkę Stańczyka.

Historia pałacu i wystawa „Złote tło fryzu Jacka Malczewskiego”

Wystawę „Złote tło fryzu Jacka Malczewskiego” tworzą plansze pokazujące różne okresy z dziejów tego okazałego budynku mieszczącego się przy placu Szczepańskim 4 – od otwarcia i pierwszych wystaw utrwalonych na fotografiach Ignacego Kriegera i Antoniego Pawlikowskiego, przez czas II wojny światowej i powojenną odnowę pod kierunkiem Adama Rachtana, po przeprowadzoną w latach 2010-2019 pod kierunkiem Bożeny Boby-Dygi rewaloryzację elewacji, dachu i stolarki okiennej.

Budynek Pałacu Sztuki zaprojektował krakowski architekt Franciszek Mączyński. Zgodnie z secesyjnymi ideałami do zespołu projektowego włączył współczesnych sobie artystów, między innymi Antoniego Madeyskiego (który wykonał popiersie Jana Matejki), Konstantego Laszczkę, Teodora Rygiera, Tadeusza Błotnickiego i Antoniego Popiela. Dziś uwagę skupia przede wszystkim efekt współpracy z wybitnym młodopolskim malarzem Jackiem Malczewskim, który zaprojektował płaskorzeźbiony fryz prezentujący losy artysty.

Utrzymany w duchu wiedeńskiej secesji budynek z początku XX stulecia został wzniesiony dla założonego w Krakowie pół wieku wcześniej Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych. Gmach miał być miejscem kultu sztuki. Do roli świątyni sztuki nawiązują między innymi elementy jońskie oraz wspomniany już fryz. Pomnikowy charakter nadają pałacowi umieszczone w niszach popiersia znanych polskich malarzy i rzeźbiarzy, a nawiązaniem do mocy artystycznego kunsztu jest umieszczona nad głównym wejściem, otoczona promieniami głowa Apollina.

W galerii od początku wystawiali swoje prace najważniejsi polscy artyści. W latach 1858-1927 towarzystwo zaangażowane było w promowanie malarstwa historycznego Matejki, Grottgera i Rodakowskiego, a potem twórców Młodej Polski z Wyspiańskim, Weissem i Mehofferem. Działalność TPSP przerwał wybuch wojny, kiedy Pałac Sztuki został zarekwirowany przez władze niemieckie. Po wojnie Towarzystwo wznowiło działalność. Dziś pałac pełni funkcję galerii, w której odbywają się prezentacje polskiej sztuki współczesnej, wystawy artystów zagranicznych, a także aukcje dzieł sztuki.

W 2016 roku przeprowadzono renowację i częściową wymianę stolarki w dolnej części Pałacu Sztuki, a w 2019 roku renowację stolarki okiennej w górnej części budynku. Miasto wsparło prace konserwatorskie i budowlane, prowadzone w obiektach Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych. Z budżetu Krakowa dofinansowana została rekonstrukcja, konserwacja i naprawa stolarki okiennej w Pałacu Sztuki oraz w dworcu Jana Matejki przy ul. Wańkowicza 25 w Krzesławicach, gdzie wymieniono również pokrycie dachowe. Łącznie miasto wsparło TPSP dotacją w wysokości ponad 670 tysięcy złotych.

Wystawa „Wzloty i upadki” przybliżająca twórczość Tadeusza Bystrzaka

W ramach jubileuszowych obchodów możemy także oglądać wystawę Tadeusza Bystrzaka. Jak podkreślają organizatorzy przedsięwzięcia kluczem do odczytania ekspozycji prezentującej dotychczasowe dokonania artysty jest jej tytuł: „Wzloty i upadki” – z jednej strony to satysfakcja z realizacji zamierzeń ambitnych i niekiedy trudnych, z drugiej zaś rozczarowanie z powodu niespełnionych, bądź efemerycznie wykorzystanych idei twórczych.

Tadeusz Bystrzak jest artystą wszechstronnym. Absolwent Wydziału Form Przemysłowych, Katedry Komunikacji Wizualnej krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych (dyplom w 1980 r.) jest przede wszystkim dizajnerem. Doskonale realizuje się jako aranżer przestrzeni, zarówno w skali miejskiej (np. jako twórca wielkich murali na budynkach), jak i jako autor wnętrz architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej. Talent malarski realizuje m.in. malując obrazy wielkoformatowe (np. kopia dzieła Henryka Siemiradzkiego Pochodnie Nerona oraz dwie kurtyny teatralne: namalowana w skali wnętrza Teatru im. J. Słowackiego kurtyna według szkicu Stanisława Wyspiańskiego oraz stworzona według własnej koncepcji kurtyna Porwanie Polonii dla Teatru Bagatela).

Tadeusz Bystrzak harmonijnie łączy tradycję i nowoczesność. Projektował grafikę reklamową, opakowania, meble, a także budował scenografię filmową. Tworzy małe formy rzeźbiarskie. Inspiruje się osobowością i dorobkiem artystycznym Siemiradzkiego i Wyspiańskiego, a przede wszystkim architekta Teodora Talowskiego, któremu poświęcił monumentalną monografię.

Wystawa Krakowskich Spotkań Artystycznych „Gaudium”

- Nie sposób w krótkich słowach dokonać wyczerpującej analizy, w jaki sposób sztuka wiąże się z procesem terapeutycznym dla osób z niepełnosprawnościami. Krakowskie Spotkania Artystyczne Gaudium powstały na bazie wcześniejszych festiwali organizowanych od ponad 40 lat wśród zespołów mieszkańców domów pomocy społecznej. Obecnie jest to impreza o międzywojewódzkim zasięgu, integrująca przedstawicieli różnych jednostek pomocy społecznej, w których w ramach zajęć z terapii zajęciowej powstaje różnego rodzaju twórczość artystyczna, rękodzieło i różne formy teatralno-muzyczne. Uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy, domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia, ośrodków szkolno-wychowawczych, klubów samopomocy i innych placówek wspierających osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami mają możliwość zaprezentowania swoich możliwości i talentów w trzech kategoriach konkursowych ocenianych przez profesjonalne jury – mówi Jolanta Janas, dyrektor warsztatów terapii zajęciowej.

Wernisaż odbędzie się **16 listopada**, o godz. 17.00. Wystawa czynna od 15 listopada.

**Magiczny
Kraków**

Zakończenie Krakowskich Spotkań Artystycznych „Gaudium” i wręczenie nagród odbędzie się **25 listopada** o godz. 12.00.